

Afsløringen af Genforeningsstenen i Seest 1920

En beretning baseret på tilgængelige kilder og oplysninger fra beboere i Seest

Per Thornberg, Duedal, Tandholtvej 5, Seest, Kolding

I forbindelse med skovmødet i Seest Præstegårdsskov blev der den 8. august 1920 foretaget en afsløring af Genforeningsstenen, der blev rejst, som et minde om Sønderjyllands genforening med Danmark efter 56 års udlændighed.

Skovmødet blev som vanlig afholdt den anden søndag i august. Traditionen, hvor den indremissionske menighed i Seest samledes til møde i Præstegårdsskoven, kan føres tilbage til 1880'erne og sikkert længere endnu.

Seest Præstegårdsskov var i samtiden kendt som et yndet samlingssted for Koldingborgere, der med madkurve pinsemorgen på gåben, cykel eller hestevogn drog ud til den åbne plads midt i den bynære skov med Ravnsbjerg som højeste punkt.

Initiativtageren til rejsning og afsløring af Genforeningsstenen i Præstegårdsskoven var sognets indremissionske præst Peter Marcher Dam, som kom til sognet i 1916.

Kolding Avis var til stede ved ceremonien den 8. august og berettede den 9. aug.:

Genforeningssten i Seest

Søndag eftermiddag blev der afsløret en Genforeningssten i Seest Præstegårdsskov.

Stenen er funden ved den søndre side af skoven og pr. blokvoan transporteret til en pæn, åben plads midt i skoven, hvor den er oprejst på et kampestensfundament, ca. 1 alen højt. Dens hele højde er på 3 alen. Stenens vægt er 6 – 7000 pund.

På stenen er indhugget følgende indskrift: ”End er der en Gud for oven, som råder for Danmarks sag”

Før afsløringen var stenen dækket af et stort Dannebrogflag. Det fjernedes ved en lille højtidelighed af veteran Poul Madsen, Hylke,

I øvrigt er det pastor Dam, som har sat sig i spidsen den smukke tankes realisation. Stenhuggerarbejdet er udført af stenhugger Forsberg, Kolding.

Kolding Folkeblad gengav i avisen et indlæg fra en deltager den 11.august:

Genforeningsstenen i Seest Præstegårds skov

Ved afsløringen af Genforeningsstenen i Seest Præstegårds skov i søndags talte pastor Dam, Seest, først ud fra Ps. 90, 1 – 2 og pegede bl.a. på, at ligesom Israel under Ørkenvandringen var kommet bort fra deres rette bolig, Kanaans land, således har også i de sidste 56 år de danske sønderjyder været skilt fra deres moders hus; men for Moses og de troende israelitter var den levende gud en bolig, og det har han også været for de troende sønderjyder.

Nu er det vidunderlige år 1920 kommet, da de igen kan komme tilbage til deres rette land; derfor skal denne sten stå som et synligt minde derom for efterslægten.

Gud skal have æren; derfor står der hugget i stenen ” End er der en Gud for oven, som råder for Danmarks sag.” Endvidere står der indhugget de to årstal 1864 og 1920, som har været af så skæbnesvanger; og stor betydning for vort land; **men der er plads til et tredje årstal – til minde om det år, når alt dansk igen bliver vort.**

(Det med fed skrift er anført, som det var sat i avisen)!

Den evige Gud vil være en bolig for den enkelte, og her nede hans evige arme; og når det sker, så står man ikke fremmede for ham, men er, som man var hjemme.

Indremissionær J. Holt, Taulov, som i 40 år har talt ved dette skovmøde, aflagde derefter et vidnesbyrd ud fra 1. Joh. S. 10 – 12 om at eje livet i Guds søn.

Derefter kom et gribende, højtideligt øjeblik, som ingen af de tilstedeværende glemmer. Efter at sangen ”Jeg elsker de grønne lunde” var sunget, blev det Dannebrogflag, hvormed stenen var dækket, borttaget af den gamle veteran fra 1864, husejer Poul Madsen, Hylke, og fra en anden af de gamle lød det ” Gamle Danmark leve” – Flere sange blev sunget, og langsom skiltes den store forsamling.

De gamle i Seest sogn, som var over 60 år, samledes derefter i Missionshuset til en kop kaffe. Her fortalte J. Holt enkelte oplevelser, ligesom der blev talt af enkelte af de tilstedeværende, hvorefter pastor Dam sluttede den gode fest.

Genforeningsmindesmærkernes historie ved Johannes Vejlager 1939:

Seest-stenen

Seest sogn, Anst Herred, Ribe amt

Sognepræst P. M. Dam, Seest, nu Tersløse, lod i sommeren 1920 rejse en Genforeningssten på Ravnsbjerg, Seest Præstegårds Skovs højeste punkt, som er et yndet udflugtssted for koldingenserne. Det er beliggende 2 km fra præstegården og 5 km fra Kolding. Mindestenen er rejst på en åben plads i skoven, hvor der afholdes møder, fester o. l. Stenen, der vejer 3000 kg, er fundet af pastor Dam i den sydlige del af skoven, hvorefter den blev udgravet og transporteret til sit nuværende sted. Indskriften, som i to stærkt krummede buelinjer er indhugget i stenen omkring de historiske årstal, er to linjer af *Jeg elsker de grønne lunde*:

End er der en gud for oven, som råder
for Danmarks sag
1864
1920

Pastor P. M. Dam har personligt afholdt alle udgifter ved stenens rejsning. Den blev afsløret ved det årlige sommermøde anden søndag i august, den 8. august 1920. Pastor P.M. Dam og indremissionær J. Holt, Taulov, talte, og veteran, husejer Poul Madsen, Hylke, Seest sogn, foretog afsløringen. Vedligeholdelsen af Mindestenen påhviler Seest Præsteembede.

På de næste sider notater om de i beretningen nævnte personer

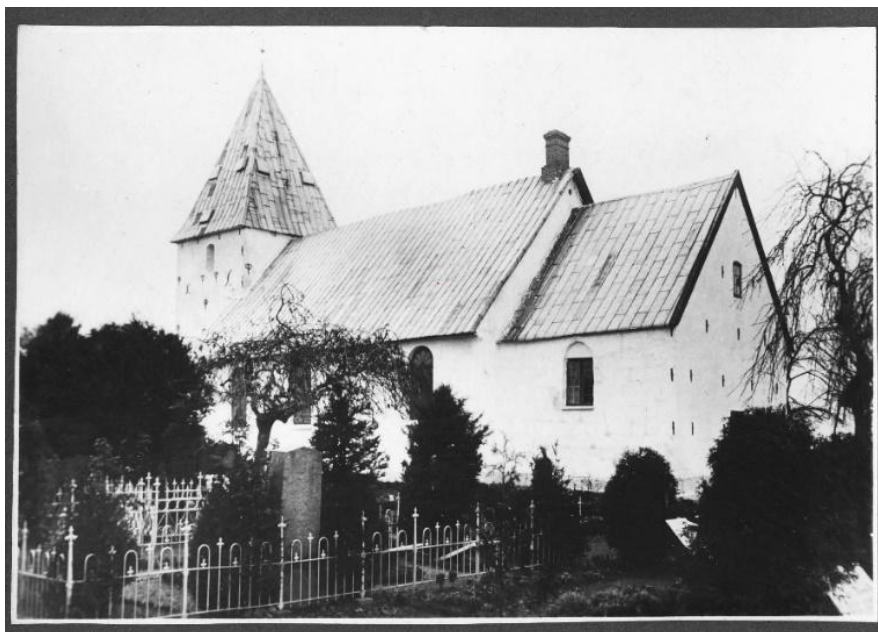
Pastor Peter Marcher Dam

Præst i Seest 1916 - 1930

Pastor Peter Marcher Dam blev født i Nexø den 4. marts 1877 og viet i Dreslette kirke 27.april 1910 til Louise Mathilde Krag født i Assens den 27. januar 1884.

Pastor P. M. Dam kom til Gislum sogn i Ålborg amt den 19. december 1908, hvor han blev ansat som sognepræst. Ægteparret fik 3 børn: Ellen Magdalene 1911 – Margrethe 1913 og Johannes Seidelin 1915 alle døbt i Gislum kirke.

I sommeren 1916 blev P. M. Dam ansat som sognepræst i Seest Sogn.

Ægteparret fik her yderligere 2 børn: Marie Louise 1917 og Agnes 1920 begge døbt i Seest kirke.

Fotoklip fra Kolding Stadsarkiv

Ægteparret Louise Mathilde og Peter Marcher Dam. Fotoklip, Kolding Stadsarkiv

Pastor P. M. Dam blev sideløbende med hvervet som sognepræst ved Seest kirke konstitueret som præst ved Hjarup kirke i perioden 1922 til 1930.

Ægteparret Dam flyttede fra Seest til Tersløse/Skellebjerg sogne, hvor pastor P. M. Dam virkede i årene efter 1930.

P. M. Dam døde i 1937 i Charlottenlund og blev begravet på Tersløse kirkegård.

Jens Holt, Indremissionær

Uddrag sakset fra artikel fra 2. udgave af [Dansk Biografisk Leksikon](#), der udkom 1933-44.

Fra Internettet

Jens Holt, *Jens Hansen Holt*, 27.8.1843-17.7.1926, indremissionær. Født i Oddersted, Taulov sg, død i Ørum, Sønderlyng hrd., begravet i Taulov. H. overtog ved sit giftermål med Bodil Christensen hustruens fødegård Bjerregård og drev den til han 1908 overdrog den til sin yngste søn. Ægteparret Jens og Bodil Holt fik 11 børn.

Jens Holt var en meget særpræget mand, i det ydre en lille tæt, sluttet skikkelse, en mand der stod fast på jorden og ved sit ord og ikke var let at røkke. Da vækkelsen ved pastor Carl Davidsen gik hen over Taulov sogn, oplevede han en brat omvendelse og sluttede sig nøje til indre mission. Efter at han i flere år havde arbejdet frit i missionens tjeneste, blev han 1880 missionær og forenede siden den stilling med driften af sin gård. Han var en af lederne ved den første missionsuge (Vejle 1886) og var med til at forberede den store vækkelse i Sønder Bjert 1889. Til sin død var han en myndig og højt elsket leder af det store Indre Missions- samfund i Taulov. Han søgte altid at stå i et godt forhold til præsterne, selv om de hørte til en helt anden kirkelig retning. Hans tale var klar, afgjort, varmhjertet og sigtede altid mod menneskers omvendelse. Han ejede en højt udviklet humor og havde let ved at tale med alle slags folk, ens over for alle, fra kongen til den ringeste.

Som det ses af de ovennævnte artikler om Genforeningsstenen, så deltog indremissionær Jens Holt i Skovmøderne i Seest Præstegårdsskov anden søndag i august fra 1880 frem til 1920 og i efterfølgende år.

Poul Madsen veteranen fra 1864.

Poul Madsen blev født 13.2 1841 på den slesvigske enklavegård "Hejlsgården" i Seest Oveholm ved Seestvej, som lå på det område, hvor nuværende Seest Samling ligger. Pouls forældre var gårdmand Mads Davidsen og hustru Dorthea Jensdatter.

Poul Madsen deltog som soldat ved 19. regiment i kampene 18. april 1864 på Dybbøl
Poul Madsens ansøgning fra 1876 om erindringsmedalje, som han fik bevilliget

Spørgsmaal.	Svar.
Er Deres fulde Navn?	Poul Madsen
Hvilken Dag og hvilket Aar er De født?	13 ^{de} Februar 1841
I hvilket Aar har De deltaget i Krigen?	1864
Bed hvilken Afdeling (Institution) tjente De dengang?	19 ^{de} Infanteri Regiment
Bed hvilket Compagni, Escadron eller Batteri stod De?	8 ^{de} Compagni.
Hvilket Nummer havde De?	N ^o 245.
Fra og til hvilken Dag var De tjenestgjørende?	fra 4 ^{de} Februar til 14 ^{de} August 1864
Tjente De som Menig eller som Befalingsmand?	Menig
Bliv De saaret i Krigen? Naar?	Nei.
Har de ligget paa Lazareth? Paa hvilket?	Nei
Bliv De fangen i Krigen? Naar og hvor?	Nei
Har De Pension eller Invalidforsørgelse? Hvilket Nummer har Deres Pensionsbrev?	Nei
Er De Medlem af „De danske Vaabenbroders Selskab“? I hvilken af dets Afdelinger og i hvilket Nummer staar De?	Ja Kolding Afdeling, N ^o 23089.
Hvilken er Deres nuværende Stilling?	Landsmand
Hvor har De nu Bopæl? (Hvis De ikke boer i en Kjøbstad, bedes Amt, Herred, Sogn og By opgives).	Vestl. Amt, Sore, Tjirstrup Herred, Seest Sogn, Seest Mark
Hvilken er Deres nuværende Adresse?	Poul Madsen Seest Mark paa Tjirstrup
	Bevilliget K. Th. M. L.

Poul Madsen var blevet gift den 17.1.1873 i Seest kirke med Else Caspersen født 25.4 1834 i Andst.

Ægteparret Madsen, der var barnløse, fik 1906 skøde på matrikel 110 i Hylke, nuværende Hylkedalvej 60. Hustruen Else Madsen døde i 22. 7. 1912.

Poul Madsen foran huset i Hylke ca. 1920.

Foto: Kolding Stadsarkiv

Poul Madsen var, som det står i kirkebogen, da han døde 13. juni 1926, enkemand, husmand og veteran boende i Hylke.

Supplerende oplysninger fra beboer i Seest

Margrethe Nielsen, født Hansen, Vinkelvej

Min far Rasmus Hansen har fortalt, at det var hans far Søren Hansen, som var husmand og "skovfoged" i Seest Præstegårdsskov, der havde fundet den store sten i den sydlige del af skoven og som havde været med til at få stenen bragt frem til pladsen og fået den rejst.

Min far Rasmus havde interesseret fulgt stenhuggerens arbejde med optegningen af bogstaverne på stenen. Der blev brugt ikke så få tømmerblyanter, dem samlede min far op, når de slidte blev smidt væk. Jeg har i mine gemmer sådan en tømmerblyant.

NB. Søren Hansen var kommet til sognet i 1913 og boede frem til 1965 på den nuværende ejendom "Duedal", Tandholtvej 5.